

Αλήθεια ή ψέματα; Προώθηση της Συνεργασίας και του Γραμματισμού στα Μέσα Επικοινωνίας

Μαρία Σκορδύλη¹, Σοφία Κουζούλη², Βαρβάρα Ζαντραβέλη³

¹ Εκπαιδευτικός ΠΕ60, Προϊσταμένη 11ου Νηπιαγωγείου Χανίων, Πρέσβειρα eTwinning
Χανίων Ρεθύμνου ,

mascor1@hotmail.gr

² Εκπαιδευτικός ΠΕ06, 1^ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Πύργου,
Πρέσβειρα eTwinning Ηλείας

sophiakouz@yahoo.com

³ Εκπαιδευτικός ΠΕ06, Διευθύντρια 4^{ου} Γυμνασίου Πρέβεζας,
Πρέσβειρα eTwinning Πρέβεζας (
Πρωτοβάθμιας/Δευτεροβάθμιας) , Άρτας, Ιωαννίνων
(Δευτεροβάθμιας)

barbarazdraveli@yahoo.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το εργαστήριο αφορά την προώθηση του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και την ανάπτυξη εργαλείων που δίνουν στους χρήστες τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν την παραπληροφόρηση.

Συγκεκριμένα θα επικεντρωθούμε σε μεθόδους και τεχνικές για την ενδυνάμωση των μαθητών ώστε να συνεργαστούν και να αναπτύξουν τον γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης και πληροφορίας.

Οι συμμετέχοντες θα διερευνήσουν τρόπους συνεργασίας (*linoit, padlet και drawchat web tools*), θα κατανοήσουν πως θα βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν κριτική σκέψη και δεξιότητες εντοπισμού και αναγνώρισης λανθασμένων πληροφοριών/παραπληροφόρησης/κακών πληροφοριών καθώς και τρόπους παρουσίασης των πρώτων συνεργατικών τους ειδήσεων (*Newspaper Generator, Make my Newspaper, News Generator και Break your own news web tools*).

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας, έντεχνος συλλογισμός, κριτική σκέψη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο 21ος αιώνας απαιτεί ιδιαίτερες δεξιότητες και ικανότητες από τα άτομα, ώστε να μπορέσουν να ζήσουν και λειτουργήσουν αποτελεσματικά ως πολίτες τόσο στο εργασιακό πλαίσιο, όσο και στην καθημερινότητά τους (Dede, 2007). Ερευνητικά δεδομένα για την αναγκαιότητα σε μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση μετατοπίζουν το ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας στην κατασκευή της γνώσης, την εύρεση, διαχείριση και οργάνωση της πληροφορίας, τη συνεργασία, την καινοτομία και τον τρόπο με τον οποίο η τεχνολογία μετασχηματίζει και νοηματοδοτεί τη μάθηση (Voogt & Roblin, 2010· Μέλλιου & Μπράτιτσης, 2017).

Η ποιότητα και η ακαδημαϊκή επιτυχία συνδέονται πλέον με την ικανότητα των ατόμων να αξιοποιούν διαφορετικά συστήματα σκέψης, να χρησιμοποιούν πληροφορίες για να επιλύουν σύνθετα προβλήματα, να είναι ευέλικτοι ώστε να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες, να επικοινωνούν, να διαμοιράζονται, και να διευρύνουν τη δύναμη της τεχνολογίας για να παράγουν γνώση (Μέλλιου & Μπράτιτσης, 2017).

Επομένως κρίνεται αναγκαία η αξιοποίηση σύγχρονων στρατηγικών αυθεντικής μάθησης, οργανωμένες γύρω από δύο σημαντικές παραμέτρους την τεχνολογία και την κριτική σκέψη.

Με βάση τα παραπάνω ορίζεται και η παρούσα εργαστηριακή συνεδρία που έχει σκοπό να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με τον Εγγραμματισμό στα Μέσα και να προτείνει μέσα από διερευνητικές μαθησιακές διαδικασίες, κατά την Hobbs (2021) του Media Education Lab στο Πανεπιστήμιο του Rhode Island, και μέσα από την προσέγγιση του Έντεχνου Συλλογισμού (Artful Thinking) της ερευνητικής ομάδας Project Zero του Πανεπιστημίου Harvard, τα κατάλληλα «στοχαστικά εργαλεία», προκειμένου να υποστηριχτούν σε διαδικασίες αναζήτησης και κριτικής διαχείρισης των πληροφοριών που τους παρέχονται.

ΣΤΑΔΙΟ Α (ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ)

Η έννοια του γραμματισμού

Ο γραμματισμός, κατά τον Bayham (1995), αναφέρεται στην ικανότητα για ανάγνωση και γραφή, αλλά και σε ένα σύνολο ιδεολογικών στάσεων, απαραίτητων γνώσεων και σχετικών δεξιοτήτων που επηρεάζουν τη λειτουργία του ατόμου σε συγκεκριμένες λειτουργίες και περιστάσεις και καθορίζουν την αλληλεπίδραση του με το κοινωνικό περιβάλλον του. Η έννοια του γραμματισμού σύμφωνα με τη Μητσικοπούλου (2001) αφορά τη δυνατότητα του ατόμου να λειτουργεί αποτελεσματικά σε διάφορα επικοινωνιακά περιβάλλοντα και καταστάσεις, χρησιμοποιώντας κείμενα γραπτού και προφορικού λόγου, αλλά και μη γλωσσικά κείμενα. Με την τεχνολογική ανάπτυξη και τις κοινωνικές αλλαγές, παρατηρήθηκαν, όπως καταγράφουν οι Bayham και Prinsloo (2009), δυναμικές αλλαγές στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του γραμματισμού με νέα περιβάλλοντα, από τα έντυπα σε ηλεκτρονικά, ψηφιακά και πολυμεσικά, καθώς επίσης από τα λεκτικά στα πολυτροπικά. Η έννοια του γραμματισμού, επομένως, αφορά διάφορα είδη γραπτών, προφορικών, ηλεκτρονικών, ψηφιακών και πολυτροπικών κειμένων - μέσων επικοινωνίας, όπως οι διαφημίσεις, οι εικόνες, οι πίνακες ζωγραφικής, οι πινακίδες κυκλοφορίας, τα πακέτα παιχνιδιών, τα σχεδιαγράμματα, τα βιντεοπαιχνίδια, οι τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές, ή οι χάρτες. Συνεπώς, όπως επισημαίνουν οι Papan και Wallace (2016), είναι πρόδηλο ότι ο γραμματισμός εκτός από τη γνωστική του

διάσταση, έχει και κοινωνικοπολιτισμικές πρακτικές προεκτάσεις καθώς επιτρέπει στο άτομο να αναλάβει ρόλους στο κοινωνικό του περιβάλλον.

Η έννοια του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας

Λόγω των τεχνολογικών και κοινωνικών εξελίξεων, η κοινωνία μας χαρακτηρίζεται ως κοινωνία της επικοινωνίας και ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο κατέχει ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας που, όπως υποστηρίζει η Livingston (2004), συνδέεται άμεσα με την ιδιότητα του πολίτη και τις δημοκρατικές διαδικασίες μιας κοινωνίας. Σύμφωνα με την Hobbs (2010) και τον NAMLE (2021) ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας αναφέρεται στη δυνατότητα πρόσβασης, ανάλυσης, αξιολόγησης, παραγωγής και δράσης, αξιοποιώντας όλες τις μορφές επικοινωνίας, και συμβάλλει στην ενδυνάμωση των ατόμων να μπορούν να αναστοχάζονται κριτικά, να δημιουργούν και να είναι αποτελεσματικοί φορείς επικοινωνίας και ενεργοί πολίτες.

Σύμφωνα με επιτροπή εμπειρογνομόνων για τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας (Media Literacy Expert Group EU, 2011) περιλαμβάνει όλες τις τεχνικές, γνωστικές, κοινωνικές, πολιτικές και δημιουργικές ικανότητες που επιτρέπουν σε έναν πολίτη να έχει πρόσβαση, να έχει κριτική κατανόηση των μέσων ενημέρωσης και να αλληλεπιδρά με αυτά, ικανότητες που επιτρέπουν στο άτομο να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη δημοκρατική διαδικασία. Αναφέρεται σε διάφορα είδη μέσων, τηλεόραση, ραδιόφωνο και τύπος όπως και διάφορους διαύλους επικοινωνίας, παραδοσιακά μέσα, διαδίκτυο και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες.

Εκπαίδευση και γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας

Στο φάσμα των στόχων των μέσων επικοινωνίας περιλαμβάνονται διαφορετικές κατηγορίες, όπως η συνεργασία, η αλληλεπίδραση, η μάθηση, η διασκέδαση, η ενημέρωση, η προώθηση και η πληροφόρηση. Αποτελεί, επομένως, ουσιαστική ανάγκη να εξοικειωθούν οι μαθητές με τα διάφορα κειμενικά είδη και να μπορέσουν να αντιληφθούν βασικά στοιχεία που εμπεριέχονται στα μέσα με στόχο την κριτική τους ανάλυση και την αξιολόγησή τους.

Ο Buckingham (2007) επισημαίνει τέσσερις ευρείες βασικές παραμέτρους του γραμματισμού στα μέσα που πρέπει να διερευνώνται για την κριτική θεώρηση των μέσων: 1) Η αναπαράσταση: ποιος είναι ο συγγραφέας, ποια είναι τα κίνητρα και η αξιοπιστία, 2) Η μορφή: πώς λειτουργεί η γλώσσα και τι κώδικες χρησιμοποιούνται 3) Η παραγωγή: ο σκοπός που ενυπάρχει στη δημιουργία τους, 4) Το κοινό: πώς διαφορετικές ομάδες αξιοποιούν και αντιδρούν στα μέσα. Οι Share, Thoman και Jolls (2005) διατυπώνουν πέντε ερωτήσεις που μπορούν να αξιοποιηθούν με μαθητές όλων των ηλικιών ξεκινώντας από την προσχολική ηλικία και μπορούν να βοηθήσουν στην κατανόηση του τρόπου δημιουργίας των μέσων ενημέρωσης, των σκοπών τους και του τρόπου αποδοχής ή απόρριψης των μηνυμάτων τους

1. Ποιος είναι ο συγγραφέας ώστε να κατανοηθεί ότι όλα τα μηνύματα είναι κατασκευασμένα

2. Ποιες τεχνικές χρησιμοποιούνται για την προσέλκυση του ενδιαφέροντός, ώστε να κατανοηθεί ότι τα μηνύματα των μέσων δημιουργούνται με γλώσσα που ακολουθεί κανόνες

3. Πώς μπορούν διαφορετικοί άνθρωποι να ερμηνεύσουν διαφορετικά το μήνυμα;

4. Ποιες αξίες προβάλλονται ώστε να γίνει αντιληπτό ότι προβάλλονται συγκεκριμένες απόψεις.

5. Γιατί στέλνεται αυτό το μήνυμα ώστε να γίνει κατανοητό ότι ενυπάρχει συγκεκριμένο κίνητρο.

Ο Έντεχνος Συλλογισμός (Artful Thinking) και Ρουτίνες Σκέψης

Ο Έντεχνος Συλλογισμός (Artful Thinking) είναι ένα πρόγραμμα που αναπτύχθηκε από την ερευνητική ομάδα Project Zero του Πανεπιστημίου Harvard (Harvard Graduate School of Education) για να αναδείξει τη σύνδεση μεταξύ τέχνης και σκέψης. Υπάρχουν δύο γενικοί στόχοι του προγράμματος: Να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν πλούσιες συνδέσεις μεταξύ έργων τέχνης και θεμάτων σπουδών και να χρησιμοποιήσουν την τέχνη ως δύναμη για την ανάπτυξη των στοχαστικών διαθέσεων των μαθητών.

Στηρίζεται στην αξιοποίηση της παλέτας του ζωγράφου στη διδακτική πράξη και αποτελείται από έξι μορφές συλλογισμού, έξι στοχαστικές διαθέσεις, όπου το κάθε χρώμα αντιστοιχεί σε διαφορετικό μοτίβο σκέψης: Αιτιολόγηση, Διερεύνηση απόψεων, Παρατήρηση & Περιγραφή, Σύγκριση & σύνδεση, Εύρεση της πολυπλοκότητας, Διερεύνηση απόψεων.

Κάθε μία από αυτές τις διαθέσεις έχει συγκεκριμένες διανοητικές συμπεριφορές που συνδέονται με αυτήν.

- Η αιτιολόγηση (reasoning) περιλαμβάνει κατασκευή επιχειρημάτων και αναζήτηση αποδεικτικών στοιχείων.
- Η αμφισβήτηση & διερεύνηση (questioning & Investigating) περιλαμβάνει την υποβολή ερωτήσεων και την εύρεση οδών έρευνας.
- Η παρατήρηση και περιγραφή (observing and describing) περιλαμβάνει προσεκτική εξέταση και επαναπαρουσίαση.
- Η σύγκριση και η σύνδεση (comparing and connecting) περιλαμβάνει την εξερεύνηση αντιπαράθεσεων και την αναζήτηση συνδέσεων.
- Η εύρεση της πολυπλοκότητας (finding complexity) περιλαμβάνει την αποκάλυψη πολλαπλών διαστάσεων και επιπέδων.
- Η διερεύνηση των απόψεων (exploring viewpoints) περιλαμβάνει την εξέταση των πραγμάτων από διαφορετικές απόψεις.

Ως σύνολο, οι έξι διαθέσεις συνεργούν: Η παρατήρηση οδηγεί φυσικά στη συλλογιστική, η οποία συνδέεται με την αμφισβήτηση, η οποία με τη σειρά της συνδέεται με τη δημιουργία σύνδεσης και ούτω καθεξής. Ο Έντεχνος Συλλογισμός (Artful Thinking) χρησιμοποιεί την εικόνα της παλέτας ενός καλλιτέχνη για να εκφράσει αυτή τη συνέργεια

Πίνακας 1: Artful Thinking Palette- Final Report, November 2006

Η παλέτα Artful Thinking ζωντανεύει μέσω της χρήσης «ρουτίνων σκέψης». Κάθε στοχαστική διάθεση έχει πολλές ρουτίνες σκέψης που συνδέονται με αυτήν. Πρόκειται για απλές επαναληπτικές διαδικασίες, ένα σύνολο ερωτήσεων ή μια σύντομη ακολουθία βημάτων που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία σκαλωσιάς και την υποστήριξη της σκέψης των μαθητών. Αναπτύσσονται συνήθως σε τρία βήματα και υποστηρίζουν συγκεκριμένες διεργασίες σκέψης (π.χ. κριτική σκέψη, λεπτομερής παρατήρηση, σύνθεση, σύγκριση, διερεύνηση κλπ). Χρησιμοποιούνται ευέλικτα και επανειλημμένα, με την τέχνη και με μια μεγάλη ποικιλία θεμάτων στο πρόγραμμα σπουδών και είναι αποτελεσματικές εφ' όσον εφαρμόζονται τακτικά ως μέρος των ρουτίνων της τάξης.

ΣΤΑΔΙΟ Β (ΠΡΑΚΤΙΚΟ)

Οι εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε δραστηριότητες που μπορούν να ενταχθούν στις διδακτικές πρακτικές από την προσχολική εκπαίδευση και το συγκεντρώθηκε σε παρουσίαση wakelet https://wke.lt/w/s/_gjir

1. Δραστηριότητα ως προς την πρόσβαση και την ανάλυση: “I spy with my little eye”

α) Ρωτάμε τους μαθητές σχετικά με τα μέσα που έχουν δει: στον δρόμο για το σχολείο, στην τάξη, στο σπίτι, στη γειτονιά ή στο σουπερμάρκετ.

β) Ζητάμε από τους μαθητές να γράψουν ένα σύντομο κείμενο ή να κάνουν μια ζωγραφιά σχετικά με τα μέσα επικοινωνίας που επέλεξαν να μοιραστούν με τους συμμαθητές τους.

γ) Σε ένα συγκεκριμένο μέρος στην τάξη, π.χ. σε έναν πίνακα ανακοινώσεων, τοποθετούμε τις δημιουργίες των μαθητών. Εναλλακτικά, με τις απαντήσεις τους δημιουργούμε ψηφιακή αφίσα με το εργαλείο PosterMyWall. Συζητάμε για τα μέσα που μοιράστηκαν, π,χ, ποια στοιχεία τους άρεσαν.

2. Δραστηριότητα ως προς την διερεύνηση και τον αναστοχασμό

Επεξεργαζόμαστε με τους μαθητές μας τα εξώφυλλα των βιβλίων που διαβάζουμε ή άλλα κειμενικά είδη που χρησιμοποιούμε στην τάξη μας, σχετικά με το μέγεθος γραμματοσειράς, τη χρήση πεζών-κεφαλαίων γραμμάτων ή την εικονογράφηση, εικόνες και συζητάμε τα αφηγηματικά στοιχεία, την απεικόνιση και τον συγγραφέα τους.

3. Δραστηριότητα ως προς τη δημιουργία και τον αναστοχασμό:

α) Αξιοποίηση του μύθου του Αισώπου «Ο Ψεύτης Βοσκός» - “The boy who cried wolf”

Πρόσβαση στην ιστορία:

- BBC School Radio: <https://www.bbc.co.uk/teach/school-radio/english-ks1--ks2-aesops-fables-the-boy-who-cried-wolf/zdsft39>

- Βίντεο <https://youtu.be/lz9tYCQ6BtI>

- ebook

https://mywonderstudio.com/documents/260/TheBoyWhoCriedWolf_en.pdf

- Ιστορία: <https://www.storyarts.org/library/aesops/stories/boy.html>

https://fairytalebysapaidousi.blogspot.com/2017/12/blog-post_66.html

Εικόνα 1. Συνεργατική δημιουργία στην τάξη

Στη συνέχεια χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες και αναθέτουμε σε κάθε ομάδα τη δημιουργία ψηφιακού κειμένου, το οποίο αποθηκεύουν ως αρχείο και αναρτούν στο padlet <https://el.padlet.com/sophiakouz/medialiteracy>

α) Δημιουργία meme, ως ακροατές ή θεατές, για να εκφράσουμε πως αισθανόμαστε για το τι συνέβη στην ιστορία <https://imgflip.com/memegenerator>

β) Συγγραφή σύντομου άρθρου, ως ο ήρωας της ιστορίας, με το ψηφιακό εργαλείο, <https://newspaper.jaguarpaw.co.uk/>

γ) Συγγραφή σύντομου άρθρου, ως οι χωρικοί, <https://breakyourownnews.com/>

δ) Δημιουργία meme, ως δημοσιογράφοι που αναφέρουν το συμβάν <https://www.classtools.net/breakingnews/> ή άρθρου με την εφαρμογή

<https://makemynewspaper.com/templates/free>

3β) Γενικότερα, οι ρουτίνες κυριαρχούν σε κάθε σχολική τάξη, καθορίζουν και δομούν το φυσικό και κοινωνικό της χώρο, ενώ ταυτόχρονα επηρεάζουν τη μάθηση που συμβαίνει μέσα σε αυτήν.

Στη δραστηριότητα αυτή, σκοπός είναι να εργαστούν οι εκπαιδευόμενοι/μαθητές με ρουτίνες που επικεντρώνονται στην ερώτηση και τη διερεύνηση όπως η ρουτίνα σκέψης:

- Βλέπω / Σκέφτομαι / Αναρωτιέμαι

Αυτή η ρουτίνα ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους/μαθητές να κάνουν προσεκτικές παρατηρήσεις και στοχαστικές ερμηνείες. Βοηθά στην τόνωση της περιέργειας και θέτει τις βάσεις για έρευνα χρησιμοποιώντας τα τρία στελέχη μαζί ταυτόχρονα. Στη δραστηριότητα αυτή του εργαστηρίου επιδιώκεται οι εκπαιδευόμενοι/μαθητές να σκεφτούν προσεκτικά τι φαίνεται ή τι είναι. Η ρουτίνα αυτή χρησιμοποιείται στην αρχή μιας νέας ενότητας για να παρακινήσει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων/μαθητών ή για τη σύνδεση ενός αντικειμένου με ένα θέμα κατά τη διάρκεια μιας ενότητας μελέτης.

Αρχικά παρουσιάζεται το έργο τέχνης «The Friendly Gossips» του Eugene de Blaas (<http://www.museumsyndicate.com/item.php?item=10140>)

Τίθενται οι ερωτήσεις και καλείται ο μαθητής να απαντήσει:

- Παρατήρησε τον πίνακα. Τι βλέπεις;
- Ποιες σκέψεις έχεις;
- Τι αναρωτιέσαι και τι θα ήθελες να ανακαλύψεις;

Δίνοντας τον απαραίτητο χρόνο:

Με επιδίωξη τη συνεργασία και κοινή συμφωνία στην οπτική της ομάδας πλέον, στη συνέχεια δίνεται η οδηγία:

- Βρες το πιο σημαντικό σημείο του πίνακα σύμφωνα με την προσωπική σου άποψη.

Οι εκπαιδευόμενοι/μαθητές, στη συνέχεια, χωρίζονται σε διαδικτυακές ομάδες. Ζητείται από την κάθε ομάδα:

- Σκεφτείτε μεγαλόφωνα για το τι βλέπετε.
- Συζητήστε τις ιδέες με την ομάδα σας (3').
- Συμφωνήστε σε μία κοινά αποδεκτή άποψη και ζωγραφίστε την συνεργατικά στην πλατφόρμα [DrawChat](https://draw.chat/E50B0F882D231181884:7489wzg1#p1,0,0,r0,s1) (5').

<https://draw.chat/E50B0F882D231181884:7489wzg1#p1,0,0,r0,s1>

- Όταν ολοκληρώσετε, την σώζετε, την κατεβάζετε και το αρχείο αυτό το αναρτάτε στην πλατφόρμα Lino (5'). <http://linoit.com/users/marscord/canvases/eTwinning-PDW-Artful%20thinking>

Το Draw.Chat είναι ένα δωρεάν, συνεργατικό διαδικτυακό εργαλείο λευκού πίνακα που δεν απαιτεί εγγραφή. Το Linoit είναι μια διαδικτυακή εφαρμογή, η οποία επιτρέπει την τοποθέτηση εικονικών σημειώσεων – ετικετών σε έναν διαδικτυακό καμβά.

Τέλος στην ολομέλεια ακολουθεί αναστοχαστική συζήτηση όλων των απόψεων κάθε ομάδας ώστε οι συμμετέχοντες να αποτιμήσουν τις δυνατότητες που προσφέρουν τα εργαλεία και να διατυπώσουν προτάσεις αξιοποίησής τους στο εκπαιδευτικό και επαγγελματικό τους έργο.

Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται με τη σύνδεσή της με τις βασικές αρχές του Εγγραμματισμού στα Μέσα όπως έχουν διαμορφωθεί από την National Association for Media Literacy Education των Ηνωμένων Πολιτειών (<http://namle.net/publications/core-principles/>), ζητώντας την απάντηση στην ερώτηση:

- Ποια αρχή θεωρείτε ότι αντιπροσωπεύει την δραστηριότητα του έντεχνου συλλογισμού;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όλες οι παραπάνω δραστηριότητες επιβεβαιώνουν τις βασικές αρχές του Εγγραμματισμού στα Μέσα σύμφωνα με τον NAMLE (National Association for Media Literacy Education):

1. Η Εκπαίδευση για τα Μέσα Ενημέρωσης απαιτεί ενεργή διερεύνηση και κριτική σκέψη σχετικά με τα μηνύματα που λαμβάνουμε και δημιουργούμε
2. Η εκπαίδευση στον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας επεκτείνει την έννοια του γραμματισμού (δηλαδή, ανάγνωση και γραφή) για να συμπεριλάβει όλες τις μορφές μέσων.
3. Η εκπαίδευση στον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας δημιουργεί και ενισχύει δεξιότητες για μαθητές/εκπαιδευόμενους όλων των ηλικιών. Όπως και ο γραμματισμός, αυτές οι δεξιότητες απαιτούν ολοκληρωμένα, διαδραστική και επαναλαμβανόμενη εξάσκηση.
4. Η Εκπαίδευση σχετικά με τα μέσα ενημέρωσης αναπτύσσει ενημερωμένους, στοχαστικούς και αφοσιωμένους συμμετέχοντες που είναι απαραίτητοι για μια δημοκρατική κοινωνία.
5. Η εκπαίδευση στον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας αναγνωρίζει ότι τα μέσα ενημέρωσης αποτελούν μέρος του πολιτισμού και λειτουργούν ως φορείς κοινωνικοποίησης.
6. Η Εκπαίδευση στον Γραμματισμό στα Μέσα επιβεβαιώνει ότι οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τις ατομικές τους δεξιότητες, πεποιθήσεις και εμπειρίες για να κατασκευάσουν τα δικά τους νοήματα από μηνύματα μέσων.

Συμπερασματικά λοιπόν, ο Εγγραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας βοηθά τους εκπαιδευόμενους να:

- Μάθουν να σκέφτονται κριτικά.
- Γίνουν έξυπνοι καταναλωτές προϊόντων και χρήστες πληροφοριών.
- Αναγνωρίζουν την άποψη.
- Δημιουργούν πολυμέσα υπεύθυνα.
- Προσδιορίζουν τον ρόλο των μέσων ενημέρωσης στον πολιτισμό μας.
- Κατανοούν τον στόχο του συντάκτη.

Οι εκπαιδευόμενοι/μαθητές με παιδεία στα μέσα είναι σε θέση να αποκωδικοποιούν και να κατανοούν κείμενα, γεγονός που τους επιτρέπει να αναλύουν και να αξιολογούν κείμενα ως προς την αξιοπιστία, την άποψη, τις αξίες, τη διαφορετική ερμηνεία και το πλαίσιο στο οποίο δημιουργούνται, συμπεριλαμβανομένων θεσμικών και οικονομικών πλαισίων.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Buckingham, D. (2007). Digital Media Literacies: rethinking media education in the age of the Internet. Research in *Comparative and International Education*, Volume 2, Number 1. Ανακτήθηκε στις 27.10.2021 από <https://journals.sagepub.com/doi/10.2304/rcie.2007.2.1.43>

Baynham, M. (1995). *Literacy Practices*. London: Longman.

Baynham, M. and Prinsloo, M. (eds). 2009. *The Future of Literacy Studies*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Dede, C. (2007). *Transforming Education for the 21st century: new pedagogies that help all students attain sophisticated learning outcomes*. Ανακτήθηκε στις 28/10/2021 από <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.462.7531&rep=rep1&type=pdf>

Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: A Plan of Action. A White Paper on the Digital and Media Literacy Recommendations of the Knight Commission on the Information Needs of Communities in a Democracy*. Washington: The Aspen Institute.

Hobbs, R. (2021) *Media Literacy in Action: Questioning the Media*. Maryland: Rowman & Littlefield. Ανακτήθηκε στις 27.10.2021 από <https://www.mlaction.com>

Livingstone, S. (2004). Media literacy and the challenge of new information and Communication Technologies. *Communication Review*, 1(7). pp. 3-14. Ανακτήθηκε στις 27.10.2021 από

https://www.researchgate.net/publication/30521209_Media_Literacy_and_the_Challenge_of_New_Information_and_Communication_Technologies_The_Communication_Review

Media Literacy Expert Group (2011). Mission. Ανακτήθηκε στις 27.10.2021 από <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2541>

Μέλλιου, Κ., Μπράττισης, Θ. (2017). *Ψηφιακές Πηγές και Έντεχνος Συλλογισμός στην Εκπαίδευση του 21ου αιώνα*. Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία (σσ. 1082-1085). ΕΤΠΕ και ΑΣΠΑΙΤΕ. Αθήνα, 21-23 Απριλίου 2017. (ISSN 2529-0924, ISBN 978-618-83186-0-1).

Διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση
http://etpe2017.aspete.gr/images/etpe2017_praktika_Final.pdf

Μητσικοπούλου, Β. (2001). Γραμματισμός. Στο Α.Φ. Χριστίδης και Μ. Θεοδωροπούλου (επιμ), *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

National Association for Media Literacy Education (NAMLE) Ανακτήθηκε στις 28.10.2021 από <https://namle.net/resources/media-literacy-defined/>

National Association for Media Literacy Education (NAMLE). Core principles of Media Literacy Education. Ανακτήθηκε στις 20.10.2021 από

<https://namle.net/wp-content/uploads/2020/09/Namle-Core-Principles-of-MLE-in-the-United-States.pdf>

Paran A. & Wallace C. (2016). Teaching literacy. Στο Hall, G. (ed.) *The Routledge Handbook of English Language Teaching Routledge*. London: Routledge. Ανακτήθηκε στις 28.10.2021 από

https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315676203.ch31#sec31_3_1

Share, J., Thoman, E. & Jolls, T. (2005). Five key questions that can change the world: Classroom activities for media literacy. Los Angeles: Center for Media Literacy. Ανακτήθηκε στις 29.10.2021 από <http://www.medialit.org/five-key-questions-can-change-world>

Tishman, S., & Palmer, P. (2006). *Artful thinking: Stronger thinking and learning through the power of art*. Cambridge, MA: Harvard Graduate School of Education. Ανακτήθηκε στις 20/10/2021 από <http://www.pz.harvard.edu/Research/ArtfulThinkingFinalReport.pdf>

Thoman, E., Jolls, T. (2004). Media Literacy: A National Priority for a Changing World. *American Behavioral Scientist*, 48(1), 18–29. Ανακτήθηκε στις 28.10.2021 από

https://www.researchgate.net/publication/247752263_Media_Literacy-A_National_Priority_for_a_Changing_World

Voogt, J.& Roblin, P.N. (2010). 21st Century Skills. Discussion paper. Ανακτήθηκε στις 29/10/2021 από

http://archieff.kennisnet.nl/fileadmin/contentelementen/kennisnet/Bestanden_Feddo/21stCentury-Skills.pdf